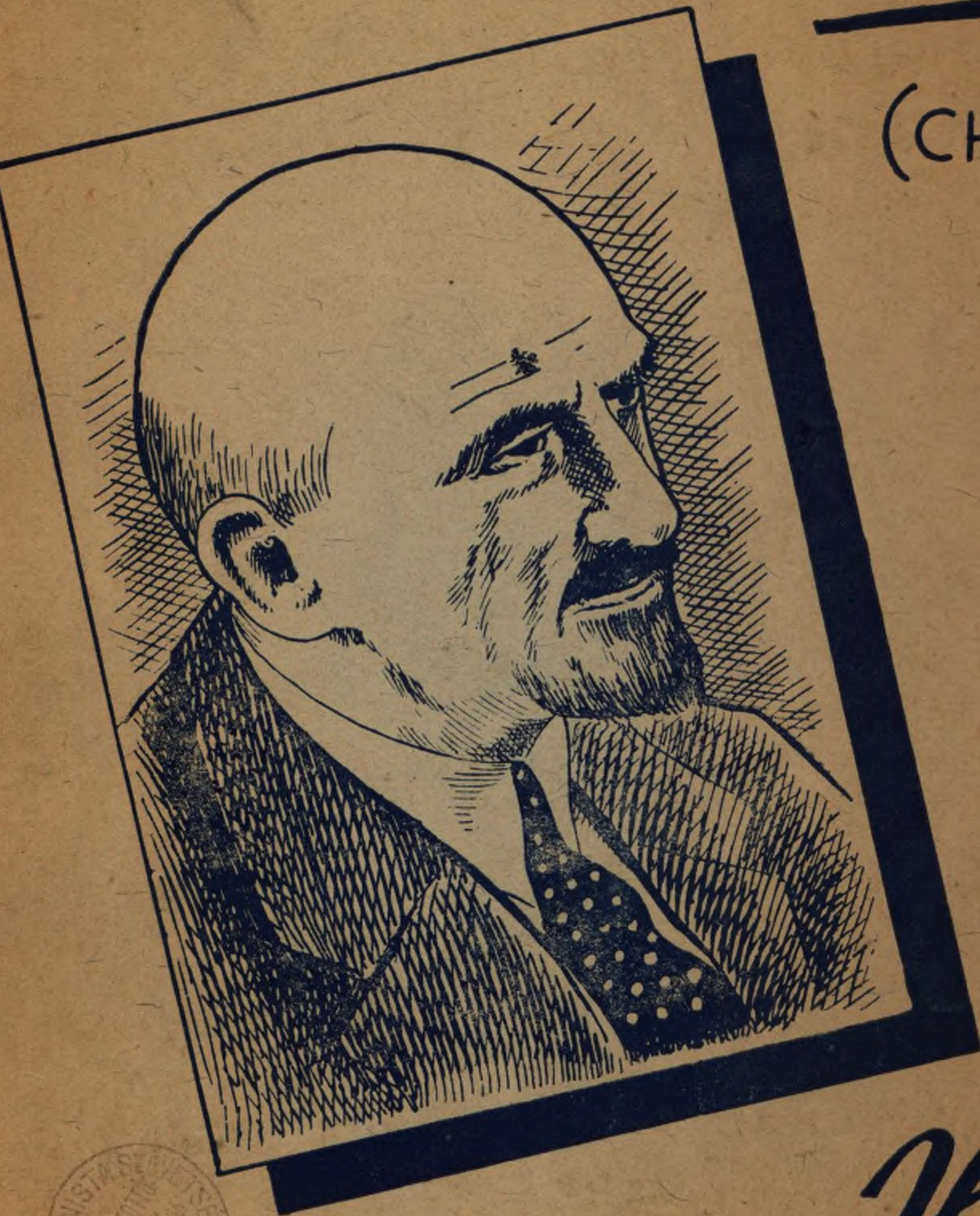

1-23 / 8

275 kisz-
hébe-
hogy
nek
t:

Az elnökr

(CHAJIM WEIZMAN)

Hechaluc

A 4878

Fiu- mondta a szülész nő a várakozó szülőknek - 1875 kisleév 18.-án a kis litvániai városkában Motiliben. 18 héberül jod-cheth visszafelé olvasva cháj, annyit jelent, hogy élet; ezért az újszülöttet elnevezték Chájimnak, életnek és aki Cionban lakozik, az ő kegyelméből azzá is tette őt: Életté, életadójjá az ő népének, Izraelnek. A gyermek 4 esztendő korában elvesztette nagyanyját, aki jóságos anyaként nevelte őt és egy napon észrevették, hogy a kis Chájim sirva áll az udvar egyik sarkában. Chájimka, miért sirsz? kérdezték tőle. A gyermek szívére tette a kezét és így felelt: "Nagyanyám fáj nagyon" Fáj, ez a szó jellemezte egész lelkét. Nagyanyja halála valóságos fájdalmat jelentett számára a szó fizikai értelmében, mint ahogy fáj, ha megütik az embert, vagy ha elesik és sebesre veri magát. És ennek a kisfiúnak az lett a hivatása, hogy az életet jelentse népe számára; gyermekkorában csak nagyanyjáért érezte, hogy fáj, mikor meg nőtt, ugyanezt érezte népéért és népe ősi földjéért is.

Négyéves korában megkezdte a Szentírás tanulását. Milyen sok fájdalmas történetet olvasott ez a kisfiu a szent könyvekben. A kutakról, melyeket Ábrahám ásott, de betörték azt a pusztát pásztorai, az Esel-ről, amelyet Beér-Sevánál ültetett, de el kellett hagynia, Jákobról, akinek menekülnie kellett Lábanból, hogy azután Ézsauval találkozzék, Ráchel anyánkról, aki meghalt az Efrat felé vezető úton, Józsefről, akit eladtak az ő testvérei, a héberrek egyiptomi rabságáról, a pusztá halottairól, a Nebo hegyéről, melynek csucsára felment Mózes, hogy onnan te-

kintse meg azt az országot, amelybe soha el nem juthat... A Chunas fájdalmas történetei nagy szonorusággal és sok-sok fájdalommal töltötték el a kisfiu lelkét. Hat éves korában a Chéderbe került, ahol négy éven keresztül tanulta a próféták és az egyéb szent iratok könyveit, valamint a Talmud egyes fejezeteit. És mindezek a könyvek újabb és újabb fájdalmaknak lettek forrásai. De betetőzte mindezeket amit népének legszörnyűbb tragédiájáról olvasott a Talmud lapjaiban, hogy lerombolták és felgyújtották a Szent Várost, Jeruzsálemet és a Hét Hamikdast, a Szentélyt és Izrael fiait száműzték országukból..... "Népem fáj nekem nagyon....." Az eközben már felnövekedett gyermek nem mondta, de testének minden izében ezt a fájdalmat érezte és ifjuságának ez a nagy szonorusága árnyékolta be Chájin Weizmann szép zsidótípusu arcát, ezért van, hogy örök fájdalom bujkált szemeiben és vont barázdát homlokára.

A Chéderből az ifju a Pinszk-i reáliskolába megy, ahol szorgalmával és tehetségével szerez elismerést. Népe iránti fájdalmas szeretetének első gyünölcseként már IV. gimnazista korában megalakítja a Chevrat Szafa Berurat és gyűjtést indít az ereci Jisuv számára.

Az ifjut cselekedeteiből lehet megismerni. Weizman már ekkor tisztán látja maga előtt népének utját, tudja, hogy ez a kulturális és népi ujjáéledés utja lehet csak és hogy csakis ezen az uton lehet meggyógyítani népének betegségét.

Pinszkben mutogattak abban az időben egy házat, amelynek tulajdosai Palesztinába költöztek. A fiatal Weizmann osodálkozó tisztelettel nézte a házat, amely ettől fogva szimbolummá magasodott előtte. Alkonyatkor a templomba a mincha és a máriv imádság között hallotta, amint az öregek egy nagy és hatalmas népről beszélgetnek, amely biztonságban lakik sziget-országában és hatalmas nagy népekre és országokra terjed ki, királynőjük pedig jószívvel van Izrael népe iránt. Az ország legelső emberema királynő legbensőbb tanácsadója is zsidó ember, Dizraeli és a királynő semmit sem tesz anélkül, hogy meg ne kérdezné előbb legbensőbb embere véleményét. Ezek a csodálatos dolgok elbűvölték az ifjut és akkor foganzott meg lelkében az a gondolat, hogy ettől a hatalmas néptől és a jóságos királynőtől fog jönni a segítség az ő szerencsétlen népe számára, abban, hogy visszatérhessen ősi országába.

A reáliskola elvégzése után Németországba utazik és a darmstadti egyetem chemiai szakára iratkozik be, majd innen a Berlin melletti charlottenburgi egyetemre megy át, ahol huszonkét éves koráig tanul. Ekkor kristályosodik ki életének vezérlő elve, kétirányu és mégis egymásba torkoló utja: tudomány és cionizmus. Még egyetemi hallgató korában rendkívüli fontosságú chemiai felfedezéseket tesz, melyekkel ismertté teszi nevét a tudományos körökben és egyuttal szépösszegü pénzhez is jut. A tudományos siker sen feledtetí pillanatra sen vele életének nagy célját, a zsidó kultura ujjáélesztését és az uj Erec Jisrael-i honfoglalást. Tevékeny tagja volt az orosz-zsidó egyetemi hallgatók tudományos egyesületének, amely egyesület komoly ápolója volt a cionista gondolatnak. Abban az esztendőben,

nikor Herzl proklamálja a politikai cionizmust és a zsidó állam megalakításával kapcsolatos terveit, Weizmann Svájcba megy, ahol a freyburgi egyetemen lesz az egyik legismertebb tudósnak munkatársa. Tudományos munkássága mellett itt kitűnik az anticionistákkal folytatott vitákban is.

1897-ben tartják meg az első cionista kongresszust. Herzl jövődő utóda Weizmann hiányzik a kongresszusról, mert a kongresszus tartása alatt - nyár lévén - szüleinél járt látogatóban.

Anyagi eszközei igen szűkösek voltak, kiadásokra, különösen luxusszerűekre nem jutottak. A természet szépségei már gyermekkorától vonzották őt, hogy vakációját minél jobban kihasználhassa és minél többet időzhessen a természetben, utjának egy részét tutajon tette meg, így olcsóbb is volt. Ezért érkezett elkésve Baselba a kongresszus helyére.

A második kongresszus 1898-ban volt; ezen már mint delegátus vesz részt, fel is szólal és beszédében cionista felügyeletet követel a zsidó letelepitési bank működésében, melynek alapítását akkor határozták el. 1899-ben doktori diplomát szerez és ugyanekkor felfedezését egy ismert társaság veszi meg. Tudományos működésében újabb sikereket ér el és 1901-ben Genfbe megy, ahol az ottani egyetem előadója lesz. Cionista utján is előrehalad két vezérlő szempontja: a tarbut és a jisuv megvalósításában. A harmadik cionista kongresszustól kezdve, amelyet 1899-ben tartottak meg, minden kongresszuson hangsúlyozza a cionizmus politikai feladatai mellett a kulturális követelmények óriási jelentősé-

gét is és kulturális programot is követel a politika mellett. Genfben kezd foglalkozni először egy Jeruzsálemben felállítandó héber egyetem tervével és a IV. kongresszuson 1900.-ban Londonban ki is fejti a cionista mozgalom kulturális programjának kérdéseit. Ebben Achad Haam tanítványának bizonyul. Az V. kongresszus előtt résztvett a nyugat-Európában tanuló orosz zsidó ifjúság tanácskozásain Münchenben és a kongresszuson Baselenben 1902-ben már mint a cionista szervezet demokratikus frakciójának egyik vezetője jelent meg. Ez a frakció az előbb említett ifjúsági tanácskozásokon jött létre és nagyvonalu kulturális és munkaügyi program megvalósítását követelte Palesztinában.

Ezen a kongresszuson Weizmann már a vezérszónokok előkelő csoportjába tartozik és az egész kongresszus különös képen pedig az ifjúság szimpatiajának van birtokában. Ezen a kongresszuson választották meg a kulturális bizottságot a cionista végrehajtó bizottság útján. Az V.-ik és VI.-ik kongresszus között két évi szünet volt. Eközben 1902 végén az oroszországi cionisták Minszkben tartottak nagygyűlést. Ezen a gyűlésen a cionista élet három nagy embe-
re Achad Haan, Usziskin és Weizmann szerepelt és itt mutatkozott meg először Weizmann lenyűgöző és határtalan szónoki képessége a legtökéletesebben. A VI. Kongresszuson 1903-ban vetődött fel a szerencsétlen Uganda terv, amely szakadást idézett elő a mozgalomban. Az egyik táborban az állam ügyét elébe helyezték a cioni gondolatnak, míg a másik tábor a cioni gondolatot helyezi elébe az állam fontosságának. Az állami elsőbbség hívei avval érveltek, hogy

pillanatnyilag az államot Palesztinában megalapítani nem lehet, de a cioni primátus követői szilárdan kitartottak álláspontjuk mellett. Ha a zsidó államnak Palesztinában való megalapítása késik is, előbb-utóbb be fog következni. Usziskin, aki Herzl után a kongresszus második emberének számított, a VI.-ik kongresszus idején Erecben volt, hogy felállítsa a Jisuv első szervezetét.

Weizmann is azok között volt, akik nemet mondtak az Uganda kérdésben, s mint a tettek embere azonnal munkához is látott ez irányban. Usziskin közben visszaérkezett Erecből, hogy beindítsa a munkát Kelet-Európában, Weizmann pedig Nyugaton, kezd erőteljes munkához. Freyburgban, ahol tudományos munkáját megkezdte, gyűltek össze a Cioné-Cion képviselői előzetes ülésre, majd onnan mentek Baselbe a VII-ik kongresszusra, ahol a cioni gondolatot visszaállították eredeti integritásába. Ezen a kongresszuson választották Weizmann-t az exekutiva tagjává. Kész programmal jön: Földmegtartás, mezőgazdasági telepítés, ipar, héber kultúra, héber iskolák, héber egyetem.

Eközben 1906-ban nagy megtiszteltetés éri, ugyanis előadónak hívják meg a manchesteri egyetemre. Ifjúságának álmai kezdenek valóra válni. Angliából sarjad a segítség népe számára... Tanítani jön Angliába és közben maga is tanul. Cionista elgondolásai az angol politikában támogatóra találtak, amely házáat mindig konkrétumokra és nem levegőben lógó hipotézisekre építette. Chájin Weizmann ezután egész életét arra tette fel, hogy konkrétumokat hozzon létre a Palesztina ügyben. A VIII.-ik kongresszuson 1907-ben Prá-

gában a fiatal manchesteri professzor, mint a Nyugat-Európa-i cionizmus vezére jelent meg. Egyezséget köt a Kelet-Európa-i cionistákkal, hogy egyöntetűen követeljék a cionista világszervezettől a gyakorlati munka utját Erec Jiszraelben. Ekkor jön létre az angliai cionisták szövetsége, mely Weizmann-t választja helyettes elnökévé. 1908-ban utazik első ízben Palesztinába. Most látta meg azt a földet, amelyet megszeretett attól a pillanattól kezdve, hogy választani tudott a jó és rossz között és most, hogy saját szemével láthatta, még jobban megszerette azt. Az volt a szándéka, hogy még erősebb tempójú munkát tegyen lehetővé az Erecben.

Ebben az esztendőben alapították meg Erecben a palesztinai hivatalt dr. Rupin vezetésével és ekkor kezdődött meg az első földvásárlás a Keren Kajemeth pénzén. Az első szöveget most verték be a mezőgazdasági telepítés nagy munkájába. A gyakorlati munka, amely a politikai cionizmus első éveiben neglegesen stagnált, most indult meg. A Hamburgban megtartott IX-ik kongresszus alkalmával, 1908-ban választották meg Weizmann-t az állandó bizottság elnökévé. Ez az állandó bizottság, hogy úgy mondjuk, a kongresszus konyhája. Itt főzik ki azokat a terveket, melyeket a kongresszus elé bocsájtanak. Weizmann e fontos pozícióját az első világháború kitöréséig megtartotta.

A hamburgi kongresszus két pártra osztotta a cionizmus táborát. Az egyik párt abszolút irreális politikát folytatott és valami csodás úton kívülről jövő segítségben reménykedve akarta folytatni az építés munkáját, míg a másik párt politikája reálisan a palesztinai öntevékeny építő munkára alakult. A két párt féltékenyül vegyes reményekkel várta az állandó tanács elnökének szavait és irányítását ebben a kérdésben. Magán

a kongresszuson a politikai cionisták győztek, de mégis beszélhetünk a másik oldal elméleti győzelméről is, miután úgy mondhatnók, hogy most nyitották meg az első ablakot az Énekhez és most keletkeztek gyors egymásutánban Merhavja, Kineret és Daganja. A XI.-ik kongresszuson Weizmann és Usziskin előadást tartottak a Jeruzsalemben felállítandó héber egyetetről és mindjárt meg is választották az előkészítő bizottságot, amelyben természetesen Weizmann is helyet foglal. Weizmannnak sikerült a Palesztina gondolat számára megnyerni Rotschild bárót, az ismert filantropot és őt a munkába belevonni és ugyancsak sikerült Paul Ehrlich professzort is a munkatársak sorába bevonni. Az egész világot sötét felhők borították és természetesen így a zsidó világ egét is. Kitört az első világháború. A cionista világszervezet vezetőségének székhelye ekkor Németországban volt, abban az országban, amely ellenséges viszonyban állott azokkal az országokkal, ahol a pozitív zsidóság nagy része és a cionista gondolat építői laktak. Palesztina pedig Németországgal szövetséges államhoz tartozott és így a cionista tábor és annak vezetősége között minden kapcsolat megszakadt és természetesen megszűnt az egyes országokban levő cionisták kapcsolata is az Ereccel. A cionizmus az elnémulás veszedelme előtt állott. Weizmann ekkor az angliai cionista szövetség egyik vezetője volt és a sors a cionizmus szószólójává és az egész zsidó nép reményeinek kifejezőjévé avatta őt. A zsidó nép szeme Anglián függött, mert onnan remélte mindenki a segítséget. Nem lehetett kongresszust összehívni és elnököt választani, de így is Weizmann volt a láthatatlan kongresszus nagyon is aktív vezére.

Még 1906-ban, mikor a manchesteri egyetemen meghívták, találkoztam Arthur James Balfourral. Azokban a napokban, amikor a VII.-ik kongresszus elvetette az angol kormány Uganda vonatkozó javaslatát, Balfour nem értette meg az elutasítás okait. Hogyan lehetséges, kérdezte Weizmanntól, hogy egy ország nélküli nép elveti egy ország alapítási lehetőségét. Uganda nem Jeruzsálem, válaszolta Weizmann és sohasem is lesz az, mi már 2000 éve várunk, várunk majd még, az idők folyamán csak beteljesíti Isten az ígérteit. Hajlandók lennének-e Önök Londont elhagyni, folytatta Weizmann. Hogy képzeli, kérdezte csodálkozva Balfour, hiszen London a miénk. Mi pedig már Jeruzsálemben laktunk már akkor is, felelte Weizmann, amikor Londonnak még híre-hurva sem volt, hány Önök hasonló cionistája van a zsidó népnek, kérdezte az angol államférfi. Oroszország uccáin csupa olyan cionista jár-kei, mint én, hangzott a felelet. Akkor professzor-féjezte be a beszélgetést a lord - Önöké a győzelem. Weizmann most sok évvel e beszélgetés után levelet írt a miniszeri tárcát beöltő Balfournak, amelyben emlékeztette őt beszélgetésükre. Balfour szívélyes hangú válaszában biztosította, hogy jól emlékezik az emlékezetes beszélgetésre.

1916-ban Weizmann Londonban telepedik le, miután a kormány kéniai szakértővé hívja meg. A háború alatt az angol hadvezetőség nehéz probléma előtt állott, ugyanis a puszkapor előállításához olyan nyersanyagokra volt szükség, amelyek nem voltak meg Angliában, a tengeren túlról pedig a tengeri utaknak az ellenség által való veszélyeztetettsége miatt nem volt lehetséges a szükséges anyagok szállítása. Weizmann csodálatos felfedezésével forradalmasította a lőporgyártást. Ugyan-

is kukoricából állított elő acetont, és így a hadvezetőséget megszabadította a lőporgyártás szinte megoldhatatlannak látszó problémájától.

Az angol miniszterelnök természetesen megkérdezte Weizmannnt, hogy óriási érdemeit mivel óhajtja honoráltatni és közben arra gondolt, hogy a professzor valószínűleg lord-ságot, vagy hatalmas pénzösszeget fog kérni és ezért halálátlanul meglepte őt Weizmann válasza: Népen vágyainak megvalósítását, a zsidó állam létrehozását kérem honoráriumul. A miniszterelnök megrendüléssel és csodálkozó tisztelettel fogadta a választ és ettől a naptól kezdve Weizmannban nem csak a tudóst, hanem a legtökéletesebb és legideálisabb embert is tisztelte. Nem veszhetnek el - mondotta Ludwig Georg miniszterelnök - a zsidó nép reménységei, ha ilyen emberek állnak az élen. A miniszterelnök kijelentette, hogy Weizmannt kora egyik legnagyobb politikusának tartja, mert a politikai tehetség nemcsak az ész, hanem a szív dolga is, Weizmannnál e kettő csodálatosan egyesül.

Weizmann fáradhatatlanul dolgozik. Politikai bizottságot szervez, melyben Achad Haam és Szokolov mellett az angol bizottság vezetői is résztvesznek. Ez a bizottság az angol politika vezető egyéniségével folytat tárgyalásokat. 1916 októberében Weizmann memorándumot juttat el az angol kormányhoz, majd 1917-ben Gaster dr. londoni rabbi lakásán találkozik az angol kormány közel-keleti szakértőjével, Marx Sikes-al és beszélgetésükben alaposan megvitatják a palesztina kérdést. Ez é. november 2.-ánb megtörténik a történelmi jelentőségű konferencia a brit külügyminiszteriumban, ahol

megtárgyalják a Weizmann- féle memorandumot. A konferencián természetesen ott van Marx Sikes is és a miniszterium egyik szobájában érthető izgalommal várja Weizmann a tárgyalások eredményét. Egy hónap híjján 43 év mult el azóta, hogy a kis lettországi városkában hirül adták a szülőknek: fiu!; most izgatottan ront be Marx Sikes a szobába, ahol kétségek és remények között töpreng és vár Weizmann: fiu! fiu! fia született a zsidó népnek, a nemzeti otthon. A miniszteriumi épületből Weizmann mesteréhez és barátjához Achad Haam-hoz siet és ragyogó arccal olvassa fel a világtörténelmi jelentőségű Balfour deklarációt: Őfelsége kormánya szívesen fogadja a zsidó népnek Palesztinában alapítandó nemzeti otthonról szóló tervét és minden erejével támogatni kívánja azt.

És minden országban és minden városban, ahova eljutott a deklaráció hire, öröm és ujjongás támadt, a Galut sötétjét új fénysugár világította meg: Izrael reménysége nem vészett el.

Még folynak a harcok Palesztinában, a háboru még nem fejeződött be, de Weizmann máris utnak indul, hogy mielőbb megalapozza az új államot. Elutazása előtt V. György király kihallgatáson fogadta.

1918-évszén érkezett másodszer a Szentföldre. A Jisuv türelmetlen izgalommal várta. Az önkéntesek közül 1400 ifju vonult fel fogadtatására. Minden szem feléje szegeződött, minden szív lázasan dobogott érkezésekor. A kis Tel-Aviv-ban, amely ekkor még csupán néhány száz lakost számlált, megalakította a Vaad Hacirin-et, amely az első korszakban a cio-

nizmus palesztinai vezetését végezte, majd később áttette székhelyét Jeruzsalembe. A zsidó önkénteseket Egyiptomba küldi és héber zászlót ad nekik.

1918 Áb havának 18.-ik napja az új zsidó állam egyik legjelentősebb dátuma. Ekkor helyezik el a héber egyetem alapkövét a Scopus hegyén.

Weizmann azt tapasztalta Palesztinában, hogy a helyi katonai hatóságok nem értik meg a Balfour deklaráció intencióit és ezért levelet ír Balfournak, amelyben a zsidó népnek a földekhez a nyugati falhoz és az egyetem felállításához való joga biztosítását kéri. "....évezredek óta úgy hiszem, ez az első alkalom, amikor zsidó ilyen tónusban ír egy hatalmas birodalom külügyi vezéréhez a zsidó nép ügyeiben." írta Achad Haam, Weizmann felcségenek a Balfourhoz intézett levél olvasása után. Palesztinában ismerkedett meg Weizmann Laurenz-al, aki a törökországi arab lázadást megszervezte és vele ment 1919-ben Ecion Gever-be, hogy ott találkozzék Feiszal arab trónörökösrel. A találkozás megegyezést eredményezett, amitazóta a Weizmann-Feiszal féle megegyezésnek enlegetnek. 1919 február 27.-én, mint a zsidó nép három képviselője Weizmann, Usziskin és Szokolov megjelentek a versailles-i konferencián, melyen az egész világ népeinek és országainak sorsáról döntöttek, majd 1920 április 24-én bemutatták a Balfour deklarációt a san-reno-i konferencián, ahol Nagy-Britanniát ruházták fel mandatorikus hatalommal és kiküldték Herbert Sámuel, mint főkormányzót Palesztinába. Ez év Áv havában a londoni konferencián Weizmann a cionista világszövetség elnökévé választották. 1921-ben Amerikába megy, hogy megszervezze a Cionista Szövetséget. Köz-

ben nagy pusztulás éri Oroszország zsidóságát és a tragédia azért is olyan súlyos, mert a cionizmus egyik legnagyobb szellemi és fizikai erőforrása éppen az orosz zsidóság volt. A háború utáni első kongresszus - a XII.-ik volt - Karlsbadban tartották meg, ahol ismét megerősítették Weizmann elnöki megbízatását. Azóta is ezen a felelősségteljes poszton áll, kivéve négy évet, 1931-1935-ig, amikor egy tökéletesen helytelen elgondolás lett urrá, amely idegen tüzet gyújtott sokak szívében. Mint mondtuk, 1920-tól volt Weizmann a Cionista Szövetség elnöke, de a tényleges vezetés már 1914-től fogva az ő kezében volt és ettől az esztendőből kezdve vállalta magára a cionista munka minden gondját és terhét, optimizmussal, hűséggel, méltósággal, erővel és bölcsességgel, hordozta a mozgalom terheit, pedig ezek a terhek igen súlyosak voltak és sok volt a megpróbáltatás, de az elnök egy pillanatra sem lankadt el. A megváltás felé vezető út kívülről és belülről egyaránt megpróbáltatásokkal van kikövezve. A zsidóság köreiben belül azt lehetett tapasztalni, hogy az az öröm, amely elfogta a zsidó közösséget a Balfour deklarációt kivéve, mindenütt meggyengült különösképpen pedig Oroszországban, ahol a mindennapi élet már rendes kerékvágásba jutott és a zsidók az anyagi boldogulás útjára kerültek, miután a háború okozta károk helyreállítása nagy üzleti lehetőséget jelentett számukra és így hamar megfeledkeztek arról a nagy kiadásról, amelyet a Themze partjáról üzentek nekik és ugyancsak el is feledkeztek az ősök esküjéről, amely Bavel vizei mellől kiált hozzájuk.-

Az Alija, a föld megváltása, a palesztinai település, a mezőgazdasági munkák, a nevelés ügye, mind nagy anyagi alapot követelnek, de a zsidó nép ezt nem volt hajlandó megteremteni. Weizmannak fájdalmasan kellett rádöbbenie arra, hogy a zsidó nép már mindenről lemondott, mert a különböző országok zsidósága elrejtőzött a maguk Gan Edenjébe, új egyiptomi husos-fazekakat találtak és azok mellé telepedtek le, Weizmann és társai kérő szavaira pedig még választ sen adtak. Az elnök válaszul nekiindul, hogy betutazza a Galut országait és kopogtasson a gazdagok ablakán, akik kényelmesen ülnek vagyonuk felett és felhívja őket a munkára. Megalapította a Keren Hajoszodot, abban a reményben, hogy a zsidóság nagy adományokkal siet majd a Palesztina munka segítségére. 25 milliós kölcsönt kért az Erec számára, de a nép alig volt hajlandó valamit is adni. Herbert Samuel kormányzósága alatt Palesztina kapui nyitva voltak az alijs számára, de a zsidó tömegek nem alijáztak. A népi ujjáéledés alapját jelentő földeket zavartalanul lehetett volna megvenni, de a Keren Kajemeth perselyei üresek voltak.

Kivülről is bajok mutatkoztak. Az antiszemitizmus egyre erősebben lángolt fel, a világ gyűlölete ismét a zsidóság ellen fordult, s abban az órában, amikor a megváltás és vigasztalás ideje érkezhett volna el Izrael számára, az antiszemitizmus a felizgatott arab tömegeket a cionizmus és a zsidó Jisuv elleni harcra ingerelte és a Weizmann-Feiszal főle megegyezésről teljesen elfeledkeztek. A zsidók közönbössége belülről és az antiszemitizmus egyre lángolóbb gyűlölete kivülről kétszeres terhet jelentett az elnök számára, de ő egy pillanatra sem torpant meg. Kezébe vette a

Keren Kajeneth ügyeit és a közös munka eredményeképpen sikerült az Enek egy részét zsidó kézbe juttatni.

1925 Niszan 7.-én nyitotta meg Weizmann a héber egyetemet a Scopus hegyén, Balfour, Allenby, Herbert Sámuel és több mint 50 egyetem, akadémia és tudományos intézet képviselőinek jelenlétében tartottak beszédet - az emberiség legjobbjai - chaszidé unott haolan - Izrael jövődjéről, amely most visszatért szülőföldjére, arra földre, amely egyik ősforrása az emberiség kulturájának. Nagy napok voltak ezek a zsidó nép történetében az Enek megváltása és az egyetem megnyitása. De egyik esemény jelentősége sem rázta fel a Galut zsidóságot közömbösségből. Tartottak ugyan szép és lendületes beszédet Palesztináról és a cionizmusról, de továbbra is nyugodtan ültek a különböző országok husos fazekainál mindaddig, amíg meg nem suhant felettük az elnyomók kardja, Lengyelországban és az ádáz gyűlölettel tájékozódó Németországban. Csak egy kis rész volt a galuti zsidóságból, amely hasonlóan a biluistákhoz az első világháború vége felé Cionba mentek, hogy fiatal életüket az országépítés szolgálatába állítsák. Sok százan vállalkoztak az akkor még nagy veszedelemet jelentő tengeri vagy szárazföldi utra, bár még majd mindegyik utvonalon tartottak a csaták, vakmerően mentek előre. Sokan közülük a tengerben, vagy valamilyen szárazföldi úton lelték halálukat. A háború végleges befejezésekor a százakat, ezrek és tizezrek váltották fel, a chalucok, akik utat törtek az Erecben, nocsarakat csapoltak le, városokat építettek, mezőgazdasági telepeket, kvucákat és kibbucokat létesítettek a Keret Kajeneth földjein. Az ifjuság az elnököt, aki apjuk, test-

várúk és barátjuk volt egyszerre, mindenkor nagy szeretettel fogadta. Weizmann tizennyolc alkalommal járt Palesztinában, míg végül Rechovotban le is telepedett. Első útja minden alkalommal Nachalalba vezetett. Ebben a faluban együtt lakott a zsidó paraszttal és beszámolt nekik munkáiról és reményeiről. A parasztok pedig elmesélték ottani életüket, terveiket és fáradalmaikat és Weizmann a szántóföld friss levegőjétől, a mezők illatától nyert új erőt a további küzdelmekhez.

A palesztinai építő munka eredményesebbé tétele érdekében sikerült Amerika és Nyugat-Európa gazdag zsidóságának egy részét az építő munkába bekapcsolni. A XVI.-ik kongresszuson megalakult a Jewish Agency, amely a cionista szervek és az egyéb zsidó szervek képviselőiből állt, az Agency elnöki tisztét pedig a cionista világszövetség elnöke tölti be. A munka most ismét megnövekedett. Különösen megnövekedtek az elnök szervezési munkálatai 1929-ben, amikor a zavargások kitörésével nagy veszedelen fenyegette a Jisuvot. A Közel-Kelet titkos agitátorai megkezdték romboló munkájukat. A zavargások következtében megakadályozták a szabad aliját. Ez a korszak volt az, amelyet a Jisuv történetében Gözérót Sel Peszfild-nak neveznek.

Aki nem látta az elnököt Londonban ezekben a napokban, az nem látott igazi emberi fájdalmat. Arcát sűrű ráncok árnyékolták. A Gözérót Peszfild, Peszfild fő kormányzó rendelete okozta ezt a fájdalmat, de olyan ember, mint Weizmann még a legkritikusabb időben sem vesztheti el a fejét. Ujabb harc-hoz kezd és ezt a harcot nem erőben és nem sereggel, hanem hatalmas szellemével vívja meg. Kivételes képességei meggyő-

ző erővel érvényesülnek Mac Donald-al folytatott tárgyalá-
saiban és hozzá intézett levelében sikerül is neki a Pesz-
fild féle rendelet néregfogát kihuznia.

1931-35.-ig nem vett részt a mozgalom vezetésében, helyette
hűség és tanítványa Arlozolv dr. látta el a jeruzsalemi
osztály vezetését és mindenben mestere intencióit követte.
Arthur Wucop volt ekkor az ország főkormányzója a 4. ék az
angol főkormányzók sorában. Wacup nagy rajongója a Bibliá-
nak, különösképen Jesajahu kedven prófétája. A Biblián ke-
resztül megszereti a Biblia népét is szimpatizál a cionis-
ta törekvésekkel. Amikor korunk legnagyobb zsidógyűlölőjé-
nek véres kardja lesujtott a zsidó népre, a menekülők nyi-
tott kapukra találtak Palesztinában és széles lehetőségek
nyíltak a földmegváltás terén is. A Keren Kajemeth egyre
erősebben növekedett és a Keren Hajoszod is mind mé-
lyebb gyökereket eresztett a Galuti zsidóságban. Az idők
folyamán kétszeresére növekedett a Jisuv. 1936-ban ismét
Weizmannt választották meg a cionista szervezet és az A-
gency székébe. Ebben az évben hívta életre Weizmann Recho-
votban a mezőgazdasági, kémiailag kutató intézetet, majd akö-
vetkező évben itt épített házat magának és feleségével e-
gyütt ide költözött. Rechovotot választotta állandó tartoz-
kodási helyéül, miután itt volt elhelyezve a kísérleti ál-
lonás, ahova összegyűjtötte a mezőgazdasági kémiával fog-
lalkozó kutatókat. A mezőgazdaság ügye egyik legfőbb örö-
me és legfőbb gondja volt mindenkori elnöknek. Annak az
első halucok egyikének a földjéből kapott most Weizmann,
aki elhagyta lakóhelyét Pinszket, hogy az Erecben teleped-
jék le. Enlítettük volt, hogy az a ház, mint egy eszmei i-
rányítója lett a fiatal Weizmann-nak és most a világhírű
tudós és politikus ifjusága egyik legnagyobb álmát látta

beteljesedni, amikor ő is azon a földön lakhat, ahol gyermekkorának nagy eszmei irányítója lakott.

Az emelkedés korszaka után ismét a lefelé tendálás ideje következett. Izrael megváltása csak szenvedések és megpróbáltatások közepette lehetséges. 1936-39-ig ismét súlyos zavargások nyugtalanították az Erecet és a zavargások következménye még az előbbiekénél is súlyosabb rendelkezések voltak, amelyeket a Fehér Könyv foglal magába. A zavargások befejezése után a második világháborúnak szörnyű évei következtek. Hitler gonoszsága minden eddigit tulszárnyalva gyökerestül akarja kiirtani a zsidóságot és míg a Fehér Könyv csak a Jisuv gyors fejlődését akadályozza meg, Hitler kimondja a végítéletet a zsidó nép felett. Az elnök családját is nagy csapás éri. Két fia közül az egyik repülő a brit hadseregben és egy németországi bombatánadás alkalmával gépével együtt a tengerbe zuhan és elpusztul. Weizmann nem töri meg a csapás és a háborúnak e szörnyű éveiben még nagyobb tempóval dolgozik. Rechovot London és Washington között van állandóan uton és akárcsak az előző világháboruban, nemcsak kér, de ad is. Az angoloknak a lőszergyártás nehéz kérdésében van segítségére az 1914-es háboruban, most pedig az amerikaiaknak tesz fontos hadiszolgálatokat. A japánok ugyanis elrabolták Amerikától a természetes gumit és Weizmann hatékony közreműködése eredményezte a szintetikus gumi előállítását. Weizmann közben a szintetikus gumi-gyártás lehetőségeit tanítja és magyarázza Amerikában, nem feledkezik meg arról sem, hogy a cionizmus ügyét előbbre vigye. A tudomány útja ismét egyesül a cionizmussal, a Cion felé vezető út szolgálatában.

beteljesedni, amikor ő is azon a földön lakhat, ahol gyermekkorának nagy eszmei irányítója lakott.

Az emelkedés korszaka után ismét a lefelé tendálás ideje következett. Izrael megváltása csak szenvedések és megpróbáltatások közepette lehetséges. 1936-39-ig ismét súlyos zavargások nyugtalanították az Erecet és a zavargások következménye még az előbbiekénél is súlyosabb rendelkezések voltak, amelyeket a Fehér Könyv foglal magába. A zavargások befejezése után a második világháborúnak szörnyű évei következtek. Hitler gonoszsága minden eddigit tulszárnyalva gyökerestül akarja kiirtani a zsidóságot és míg a Fehér Könyv csak a Jisuv gyors fejlődését akadályozza meg, Hitler kimondja a végítéletet a zsidó nép felett. Az elnök családját is nagy csapás éri. Két fia közül az egyik repülő a brit hadseregben és egy németországi bombatánadás alkalmával gépével együtt a tengerbe zuhan és elpusztul. Weizmann nem töri meg a csapás és a háborúnak e szörnyű éveiben még nagyobb tempóval dolgozik. Rechovot London és Washington között van állandóan uton és akárcsak az előző világháboruban, nemcsak kér, de ad is. Az angoloknak a lőszergyártás nehéz kérdésében van segítségére az 1914-es háboruban, most pedig az amerikaiaknak tesz fontos hadiszolgálatokat. A japánok ugyanis elrabolták Amerikától a természetes gumit és Weizmann hatékony közreműködése eredményezte a szintetikus gumi előállítását. Weizmann közben a szintetikus gumi-gyártás lehetőségeit tanítja és magyarázza Amerikában, nem feledkezik meg arról sem, hogy a cionizmus ügyét előbbre vigye. A tudomány útja ismét egyesül a cionizmussal, a Cion felé vezető út szolgálatában.

Testvéreink százezrei és milliói pusztulnak el, de a mérhetetlen tragédia az ő lelkét nem töri meg. Az elnök zászlajára tekintenek a halálba indulók még az utolsó pillanatokban is. Ezt a zászlót tartották szem előtt fiaink és leányaink, akik a háboru évei alatt a gazdasági telepek szárait létesítették az országban. Erre a zászlóra figyelt az a 30.000 zsidó katona, akik készek voltak életüket feláldozni Izrael ellenségeivel viselt szent háboruban a zsidó nép becsületéért.

1945. elején tölti be 70.-ik életévét Chajim Weizmann professzor és ismét ott áll a Cion hegyén és hirdeti a történelmi építés munkájának folytatását. Minden kívülről jövő akadály és minden belső gyengeség eltölpül most az elnök szemében, amikor látja, hogy nem volt hiábavaló a munkája. Az 50.000 ember helyett most már 600.000 áll az országban és nem 450.000, hanem 1.800.000 dulán föld van zsidókézből. A nosavák száma 50-ről 280-ra emelkedett, a kis Tel-Avivből hatalmas zsidó centrum lett és az első világháború 1400 zsidó önkéntesének száma 30.000-re emelkedett.

A Jisuv fiai és leányai gyermeki szeretettel küldik üdvözlésüket a nászinak 80.-ik születésnapodra hádd lássák szemed velünk együtt a feltámadott Jeruzsalemet.-

